

Klasa: 003-08/20-10/0003
Ur. broj: 355-02-02-20-0003
Zagreb, 22. travnja 2020.

Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Ministrica, prof. dr. sc. Blaženka Divjak
Državna tajnica, prof. dr. sc. Branka Ramljak
Donje Svetice 38
10000 Zagreb

Predmet: Stav i sugestije Vijeća veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske o prijedlogu izmjena i dopuna Pravilnika o sadržaju dopusnice za obavljanje djelatnosti visokog obrazovanja, izvođenje studijskog programa i reakreditaciju visokih učilišta

- ***dostavljaju se***

Poštovana ministrice,
poštovana državna tajnice,

Vijeće veleučilišta i visokih škola Republike Hrvatske je na svojim sjednicama održanim 9. i 21. travnja 2020. raspravljalo i usvojilo stavove te uskladilo sugestije svojih članica na prijedloge izmjena i dopuna Pravilnika iz predmeta ovog dopisa te vam ih ovim putem i dostavljamo.

Vijeće podržava ažuriranje pojedinih podzakonskih akata koji reguliraju područje visokog obrazovanja, sve s ciljem kvalitetnije prilagodbe sustava okruženju i okolnostima te koristimo priliku skrenuti vam pozornost na moguće probleme koje bi primjena nekih od predloženih odredbi prouzročila za veleučilišta i visoke škole.

Na svojim smo sjednicama izdvojili četiri problema koje sadrži postojeći Pravilnik:

1. **Obvezujuća primjena kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje** na privatna visoka učilišta kao i na javna.
2. Neusklađenost Pravilnika (čl. 7.) s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju o **nastavnicima koji mogu biti nositelji kolegija**.
3. Mogućnost **pogrešne interpretacije kod korištenja pojma „u odgovarajućem području i polju“** kod definiranja potrebnog broja stalno zaposlenih nastavnika.
4. **Predviđena retroaktivna primjena Pravilnika** (čl. 16.) koja je u koliziji s čl. 90. Ustava Republike Hrvatske.

Imajući u vidu gore navedene probleme, u nastavku izdvajamo sažetke zaključaka i prijedloge alternativnih formulacija navedenih odredbi Vijeća veleučilišta i visokih škola.

I.

Prva sugestija odnosi se na odredbe Pravilnika koje izrijeком pozivaju na obvezujuću primjenu važećeg kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje jednako na javna i na privatna visoka učilišta.

U više su navrata predstavnici pojedinih privatnih visokih učilišta u dijalogu s Ministarstvom upozoravali na diskriminirajući karakter takve moguće prakse i predlagali drugačija rješenja po pitanju normiranja rada na privatnim visokim učilištima koje ovakva odredba stavlja u nepovoljan položaj u sustavu visokog obrazovanja. Vijeće podržava uređenje načina normiranja maksimalnog opterećenja nastavnog osoblja, ali **smatra pravno neodrživim da se Pravilnik izravno poziva na kolektivni ugovor kao dokument čije je trajanje vremenski ograničeno, do čijih promjena može doći znatno češće nego što su se dosad mijenjale odredbe ovog Pravilnika i koji, primjerice, u pojedinim razdobljima od čak pet godina (2014. – 2019.) uopće nije postojao, odnosno, bio na snazi.**

Vijeće smatra diskriminirajućim uvođenje prakse da se Pravilnikom propisuje primjena odredbi važećeg kolektivnog ugovora na javna visoka učilišta jednako kao i na privatna visoka učilišta, koja nisu sudjelovala u pregovaranju oko njegova sadržaja te nisu njegovi potpisnici. U čl. 1. Kolektivnog ugovora za znanost i visoko obrazovanje jasno je navedeno kako ugovor zaključuju Vlada Republike Hrvatske i Nezavisni sindikat znanosti i visokog obrazovanja u ime svojih članova, dok je u čl. 2. propisano **kako se isti primjenjuje u svim javnim ustanovama u sustavu znanosti i visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj kojima se sredstva za rad osiguravaju iz državnog proračuna**, zatim u javnim institutima, javnim visokim učilištima, Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, Leksikografskom zavodu Miroslav Krleža i Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu.

Zakon o radu („Narodne novine“, broj 93/14, 127/17 i 98/19), u članku 194. propisuje da kolektivni ugovor obvezuje sve osobe koje su ga sklopile te sve osobe koje su u vrijeme

sklapanja kolektivnog ugovora bile ili su naknadno postale članovima udruge koja je sklopila kolektivni ugovor. Koristimo priliku istaknuti kako članak 203. Zakona o radu dopušta mogućnost proširene primjene kolektivnih ugovora na sve poslodavce u određenoj grani djelatnosti, bez obzira jesu li poslodavci potpisali kolektivni ugovor, međutim, ne donošenjem podzakonskog akta - odnosno Pravilnika, već isključivo Odlukom ministra nadležnog za pitanja rada, i to na prijedlog svih stranaka potpisnica kolektivnog ugovora, uz ostvarivanje uvjeta koji se odnosi na postojanje javnog interesa i ako su kolektivni ugovor zaključili sindikati koji imaju najveći broj članova i udruga poslodavaca i udruga poslodavaca koja ima najveći broj radnika.

Nadalje, u normativnom dijelu, kolektivni ugovor uređuje pitanja iz radnog odnosa ili ona koja su u vezi s radnim odnosom. Čl. 5. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 123/03, 105/04, 174/04, 02/07 – Odluka USRH, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14 O, R USRH, 60/15 OUSRH i 131/17) propisano je kako se na visoka učilišta i ustanove u sustavu znanstvene djelatnosti, ako Zakonom nije drugačije određeno, primjenjuju odredbe Zakona o ustanovama („Narodne novine“, broj 76/93, 29/97, 47/99, 35/08 i 127/19), dok je čl. 11. Zakona o ustanovama propisano kako se na radnopravni status zaposlenika primjenjuju opći propisi o radu, ako zakonom nije drugačije određeno. Stoga privatna visoka učilišta, kao poslodavci, sklapaju ugovore o radu sa svojim radnicima, primjenjujući odredbe Zakona o radu.

Napominjemo kako je Vijeće potpuno svjesno potrebe uređivanja načina normiranja i maksimalnog opterećenja nastavnika na svim visokim učilištima u svrhu provedbe akreditacijskih postupaka, međutim, predlažemo da se razmotri korekcija ovih odredbi na način da se u dijelove Pravilnika ili izravno unese maksimalno nastavno opterećenje, odnosno, da se uvrsti odredba kako (privatna) visoka učilišta mogu s nastavnicima ugovoriti i drugačiju (veću) satnicu od one propisane važećim kolektivnim ugovorom, jer je i razina primanja i drugih pogodnosti različita u privatnim i javnim ustanovama. **Konačno, Vijeće smatra kako privatna visoka učilišta ne bi smjela biti zakinuta na način da uopće nemaju priliku sudjelovati u postupku definiranja i normiranja rada svojih zaposlenika, posebno uzevši u obzir odredbe gore navedenih zakona.**

II.

Druga sugestija odnosi se na čl. 7. predloženog Pravilnika, odnosno, odredbu kako „Nositelji kolegija na preddiplomskom stručnom studijskom programu te specijalističkom diplomskim stručnom studijskom programu mogu biti isključivo zaposlenici u odgovarajućim nastavnim zvanjima“.

Vijeće smatra kako bi kod reguliranja nositeljstva kolegija na preddiplomskom stručnom studiju i specijalističkom diplomskom stručnom studiju **trebalo zadržati mogućnost da to budu i nastavnici u odgovarajućim znanstveno-nastavnim ili umjetničko-nastavnim zvanjima**, kao što tu mogućnost Pravilnik dopuštana na stručnim studijima koje izvode sveučilišta. Također ukazujemo na činjenicu da navedena odredba **nije**

usklađena s odredbama Zakona o osiguravanju kvalitete u znanosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“ 45/09), konkretnije njegovim čl. 20., st. 2., toč. 3. Osim toga, koristimo priliku skrenuti vam pozornost kako ovakva formulacija navedenog članka Pravilnika, kao i ostalih članaka koji definiraju nositeljstvo kolegija kroz navedeni Pravilnik, **stvaraju zabunu i otvaraju mogućnost pogrešne interpretacije iz koje bi proizlazilo da nositelji kolegija mogu biti isključivo nastavnici zaposleni na visokom učilištu (na temelju ugovora o radu), a ne i vanjski suradnici izabrani u odgovarajuća naslovna zvanja**, što bi bilo u suprotnosti s odredbama Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“ 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07, 46/07, 45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17).

Stoga predlažemo da se ovaj članak izmijeni na način da se riječ „zaposlenici“ zamijeni riječju „nastavnici“ te da se iza pojma „nastavnim zvanjima“ doda tekst „te u odgovarajućim znanstveno-nastavnim i umjetničko-nastavnim zvanjima“.

III.

Treća sugestija odnosi se na članke 4. i 7. predloženog Pravilnika odnosno dodavanje teksta „u odgovarajućem području i polju“ kod određivanja broja potrebnih stalno zaposlenih nastavnika za provođenje akreditacijskih postupaka.

Vijeće podržava precizno određivanje područja i polja kao uvjeta za nositeljstvo pojedinog kolegija u sklopu studijskog programa, što je i uvršteno u prijedlog izmjena i dopuna Pravilnika. Međutim, smatramo kako **korištenje iste formulacije pri definiranju potrebnog broja stalno zaposlenih nastavnika za svaki studijski program nije dovoljno precizno i otvara prostor različitim interpretacijama koje bi za posljedicu imale neujednačenu praksu u akreditacijskim postupcima i pravnu nesigurnost.**

Naime, iz predložene formulacije proizlazi kako navedeni broj stalno zaposlenih nastavnika nužno mora imati proveden izbor u zvanje u identičnom području i polju u kojem se nalazi studij koji je predmet akreditacije. Vjerujemo kako ste svjesni da bi takva interpretacija koju implicira **ovako sročena odredba izuzetno negativno utjecala na multidisciplinarnost stalno zaposlenih nastavnika na visokim učilištima i u nepovoljan položaj postavila pojedine zaposlene nastavnike, kao što su nastavnici stranih jezika ili kolegija poput matematike**, čije se područje i polje izbora gotovo nikad ne poklapa s područjem i poljem u kojem se izvode studijski programi na kojima izvode nastavu.

Stoga predlažemo da se ova formulacija izmijeni i **da glasi „u odgovarajućim područjima i poljima sukladno strukturi kolegija koje sadržava studijski program koji izvodi visoko učilište“**. Na ovaj bi se način izbjegle pogrešne interpretacije te bi se osigurala mogućnost ravnopravnog zapošljavanja nastavnika za kolegije koje sadrži pojedini studij.

IV.

Konačno, četvrta i posljednja sugestija odnosi se na članak 16. predloženog Pravilnika koji određuje njegovu primjenu, odnosno, odredbu koja propisuje sljedeće: „Akreditacijski postupci započeti prije stupanja na snagu ovoga Pravilnika, a u kojima nisu donesene konačne akreditacijske preporuke Agencije, dovršiti će se prema uvjetima propisanim ovim Pravilnikom”.

Vijeće smatra kako dio odredbi u predloženim izmjenama Pravilnika nije moguće retroaktivno primijeniti te bi pokušaj primjene takve prakse proizveo pravnu nesigurnost i stavio u izuzetno nepovoljan položaj dio visokih učilišta koja se nalaze usred akreditacijskog postupka. Primjerice, ovako sročena odredba podrazumijevala bi procjenjivanje visokog učilišta koje je akreditacijski postupak započelo početkom godine 2019. te kao referentnu akademsku godinu za izračun norma sati nastavnika izabralo ak. god. 2017./2018. prema odredbama trenutno važećeg kolektivnog ugovora koji tijekom referentne akademske godine uopće nije bio na snazi, pa ga se navedeno visoko učilište uopće nije bilo dužno pridržavati, budući da taj akt tada nije postojao.

Također, reakreditacija visokog učilišta kao jedna od vrsta akreditacijskog postupka započinje donošenjem Plana reakreditacije, a završava donošenjem odgovarajućeg akta od strane Ministarstva znanosti i obrazovanja, a ne akreditacijskom preporukom, što predloženu odredbu izmjena Pravilnika čini neprimjenjivom.

Također napominjemo kako je odredba o retroaktivnosti, odnosno, primjeni Pravilnika na akreditacijske postupke započete prije stupanja na snagu predloženih izmjena Pravilnika, suprotna čl. 90. Ustava Republike Hrvatske, kojim je propisano kako zakoni i drugi propisi državnih tijela koja imaju javne ovlasti ne mogu imati povratno djelovanje.

Predlažemo da se formulacija ovoga članka izmijeni na način da se uvjeti propisani ovim Pravilnikom primjenjuju na ona visoka učilišta koja u trenutku njegova donošenja nisu bila obuhvaćena važećim Planom reakreditacije Agencije za znanost i visoko obrazovanje.

U nadi da ćete razmotriti i uvažiti naše sugestije, srdačno vas pozdravljamo te stojimo na raspolaganju za dodatnu argumentaciju i dijalog oko preciziranja svih odredbi Pravilnika.

S poštovanjem,

Predsjednik Vijeća veleučilišta i visokih škola

doc. dr. sc. Damir Vrgoč, prof. v. š.

